



за събранията на няколко агитатори, че присъствували на събранията и най-пристъпното — позволявали си да адресират въпроси към някои нещастни агитатори. За по-голям ефект, вижда се, към тия «пристъпления» е прикурено още едно — *оскъбление началството* в една официална пръписка. До тук туй изложена работата не е твърде сложна — веднаж нарушили чл. 53 от училищния закон и втори път оскъбнили началството, тия учители сж длъжни, като разбрани хора, безропотно да понесат законитъ слѣдствия отъ своитъ нелегални постъпки — т. е. тѣ трѣба безъ негодувание да понесатъ едно наказание, наложено тѣмъ за нарушение на държавнитъ закони, даже нѣщо по-вече — тѣ трѣба да се благодарятъ, че сж се отгървали само съ едно строго мѣрание чрѣзъ «Държавния вѣсникъ» и сж си запазили хлѣба поне до края на учебната година.

Но, работата не е тѣй проста, както по-горѣ е прѣдана.

Прочетете внимателно.

Въ вчерашното заседание а Окржния Училищенъ Съвѣтъ сж присъствували отъ 14 членове само осемъ души, и то въ своето болшинство добри привърженици на Прогресивно либералната партия; това е важно да се отбѣлежи, за да се разбере прѣобладаващото настроение въ това събрание. Прѣдъ този сждъ, съставенъ отъ приятели на днешното правителство, сж били изправени като обвиняеми двама учители и то и двамата индиферентни къмъ сждбата на това правителство. Всѣки ще си прѣдстави до колко би могло да се опази безпристрастие при разрѣшаване въпроси за простъпки по изборитъ, въ които сж замѣсени противници на сегашното правителство. Прѣдъ този сждъ се изваждатъ слѣдующитъ факти. Единътъ учителъ позволилъ на Земледѣлческата партия въ своето село да направи политическо събрание въ училището, самъ присъствувалъ на туй събрание и даже нѣщо по-вече — прѣписалъ взетата въ туй събрание резолюция. Другия учителъ позволилъ на единъ стамбулистъ да държи рѣчь въ училището, задалъ му въпроси и освѣтъ това присъствувалъ на събранията на правителственитъ привърженици и задалъ нѣколко въпроса на единъ агитаторъ за програмнитъ искания на Прогресивно либералната партия. Прѣдъ този сждъ се изпрѣчватъ политически противници, въ ржката си този сждъ има чл. 53. И какво по хубаво отъ това? Не е ли справедливо едно наказание, наложено за нарушение на закона? Но, не е ли то още по-справедливо, като съ него е нанесенъ единъ властнически ударъ на двама «несимпатични» младежи? Рѣшението е *по-вече отъ удобно*: отъ една страна то удовлетворява възмутеното партийно чувство, отъ друга — то е въ хармония съ закона.

Но не дѣйте бърза още съ заключенията си.

### Изъ кой път е тръгналъ Българс. Землед. Народенъ Съюзъ.

(Продължение отъ брой 16.)

#### III.

Ний счетовме за необходимо да отбѣлжимъ главнитъ, характеристическитъ черти изъ живота на двата най-грамадни земеделѣски съюза — Френския и Германския, — за да можемъ да поставимъ тѣзи съюзи срѣщу лицето на «Бъл. Земл. Нар. Съюзъ», слѣдъ което вече ясно ще ни стане: кой път сж хванали нашитъ аграрствующи водители...

Но нека отъново ги обобщимъ за да изпъкнатъ тѣ още по ясно прѣдъ нашитъ очи:

1) Както френския, тѣй и германския съюзи сж *чисто економически организации*.

2) Както единия, тѣй и другия съюзи *почти не влияятъ на политическия животъ* на своитъ страни.

3) Но и единия и другия съюзи *нѣматъ самостоятелни прѣдставителски* — парламентарни групи въ народнитъ събрания на двѣтъ велики държави.

4) Едно нѣщо бие въ очи щомъ става дума за «Германския съюзъ на селскитъ ступани», а то е, че този съюзъ, безъ открито да се е обявилъ за партия, *има на първо — мѣсто политиката*, па макаръ да е тя — економическата политика... Подобно нѣщо не се забѣлзва, въ френския земеделѣски съюзъ: той на *първо мѣсто държи: непосредственото материално подобрене на своитъ членове* посредствомъ взаимно-спомогателнитъ продажни, покупки, застрахователни и пр. и пр. синдикати...

А какво прѣдставлява отъ себе си въ този моментъ, при сегашния си видъ, Бъл. Земл. Нар. Съюзъ? Прѣди, обаче, да си отговоримъ на това питане, ний бързае да заявимъ, че не сждимъ за «Бългмр. Земл. Нар. Съюзъ» отъ неговия уставъ, защото устава му

Въ Луковитска околия нѣкои учители, привърженици на властующата партия, сж ходили по агитации заедно съ правителствения кандидатъ Д. Христовъ: тѣзи агитатори сж правили събранията въ селскитъ училища. Въ селата на Плевенска и Никополска околии сж станали пакъ такива събрания въ училищата, гдѣто въ селото Бръстѣ и въ друго едно село самъ г-нъ Ал. Радевъ, министра на правосъдието, е държалъ политическа рѣчь. Въ гр. Плевенъ прѣди допълнителния изборъ прѣзъ м. Септемврий станаха въ мъжското училище 2—3 събрания на прогресиститъ. Прѣзъ агитационитъ си обиколки М-ръ Даневъ е държалъ въ Силистра политическа рѣчь и то въ зданието на педагогическото училище. Ако чл. 53 отъ закона забранява политическитъ събрания въ селата на наказанитъ учители, то сжщия този членъ отъ закона не забранява ли политическитъ събрания на прогресиститъ въ училищнитъ здания на указанитъ села и градове? Ако сжществува подобно запрѣщение и за прогресиститъ, то какво е направено отъ страна на сжщия Съвѣтъ за да се приложи чл. 53 върху нарушителитъ — прогресисти! Какви мѣрки сж взети за да се удовлетвори законътъ, нарушенъ отъ М-ръ Ал. Радевъ, отъ депутата Димитръ Христовъ и отъ Плевенския градски кметъ г-нъ Данаиловъ? Очевидно е, че никакви мѣрки не сж взети, нито пъкъ ще се взематъ нѣкога. Ал. Радевъ е Министрътъ, Димитръ Христовъ — правителственъ депутатъ, Данаиловъ тукашенъ прѣдседател на Прогресивната партия, градски кметъ и членъ отъ училищния съвѣтъ — за тѣзи хора виговоръ нѣма да има, тѣ не сж пристѣпници, макаръ и да сж нарушили закона даже по-вече отъ колкото сж направили обвиненитъ селски учители, не сж пристѣпници, защото тѣ сж правителствени хора.

Явно е, че туй, което извършено отъ правителственитъ хора, въ очитъ на училищния съвѣтъ не е пристѣпление, а извършено отъ противникитъ имъ прѣдставлява закононарушение, което непременно трѣба да бжде наказано съ всичката строгостъ на закона. Вий разбирате, слѣдователно, характера на вчерашното рѣшение противъ двамата учители: това е рѣшение на *наши противъ ваши*, това е *едно пристрастно партизанско рѣшение*.

Този характеръ на рѣшението остава въ основата си тѣй както ний го опомѣнахме и не може да бжде маскиранъ отъ другитъ второстепенни мотиви, поставени тамъ за да прикриятъ истинския, дѣйствителния мотивъ. Оскъбеното чувство на единъ отъ членоветъ на Съвѣта, прѣдизвикано отъ прѣписката на единъ учителъ, раздраженъ за дѣто сж го заплашили съ уволнение, усилва само желанието да се наложи по-тѣжко наказание, но то не създава главния потокъ къмъ това наказание. Че дѣйствително партизанския мотивъ е билъ ис-

е само «черно писмо на бѣло книже», ний ще сждимъ за съюза съгласно дѣйствителността, живота на неговитъ «дружби», съгласно *оце дѣлата на неговитъ водители — изразителитъ на съюзния животъ*.

И тѣй, какво нѣщо сж тѣй нареченитъ «земеделѣски дружби» у насъ? Пишущия тѣзи редове познава много добръ живота и физиономията на тѣзи «дружби» както въ сѣверна, тѣй и за южна-България, тѣй като той е слѣдилъ зараждането и развоа на тѣзи дружби отъ начало на появяването имъ до сега. Ний не познаваме *нищо една* «земл. дружба, която за сега да има въ активна си чисто економически цѣли и дѣйствования». Въ Бъл. Земл. Нар. Съюзъ ний не виждаме да влиза *нищо единъ земл. синдикатъ*, както що сж Французкитъ, които не само да си е поставилъ за цѣль — написано черно на бѣло въ устава си за украшение може би, — *но и да реализира вече тази цѣль: напр. застраховка на добитъкъ, гропировка на земитъ, общо продаване хранитъ, парично взаимоспомагане въ случай на неплодородие, общо купуване земл. оръдия и т. н. и т. н. възможни за осъществяване работи и у насъ*.

Просвѣтителна работа въ смисълъ: отваряне читалища, държане просвѣтителни сказки въ единъ системъ редъ, отваряне допълнителни земеделѣ. курсове за млади земеделѣлци, поддръжани отъ сръдствата на съюза, будене гражданския духъ у възрастнитъ орачи, разясняване и пропагандиране една цѣлесообразна бълг. земл. *економическа политика*... Нищо подобно. Осбѣнъ една мъгля, която сѣятъ земл. водители чрѣзъ своитъ печатни органи въ главитъ на нещастнитъ бълг. орачи, нищо отраднo не виждаме... *Живото слово* не е на почитъ у болшинството земл. водачи. Тѣ си служатъ съ него само... *логи има избори!* Разбира се азъ не смѣтамъ тукъ просвѣтителната работа на българ. нар. учителъ, работа стократно пол-

тинската причина за наказанието, ний виждаме и отъ туй, дѣто съвѣта е билъ свиканъ да се произнесе едва само *шестъ* дена слѣдъ изборитъ. Прѣдседателя на училищния съвѣтъ за други работи, като напримѣръ за кметски грабежи, за бламации на цанковистски кметове и съвѣта дѣйствува много бавно, а по работи, въ които сж замесени неговии политически противници, дава най-бързъ ходъ и иска най-тѣжки наказания; ясно е, че за нарушители — противници сжществува бързата процедура, а за пристѣпници — приятели — бавната, чрѣзъ която даже могатъ и да се прикриятъ нѣкои работички. Горния случай е извършенъ по бързата процедура — т. е. въ него е приложенъ способа, опрѣдленъ за политическитъ противници.

Ив. Мъревъ.

### Злоупотрѣбленията на бившитъ Плевенски кметства.

(по поводъ на единъ официаленъ документъ).

#### III.

Както е указано въ самия Актъ, ревизията е траяла отъ 21 Априлъ до 31 Априлъ и отъ 21 Юлий до 31 Ноември 1901 г. и се отнася къмъ дѣлата на Плев. Гр. Общ. Упр. за врѣмето отъ 1 Януари 1898 г. до 21 Април 1901. — Тукъ му е мѣстото да отбѣлжимъ, че тая ревизия трѣбваше да обеме единъ много по-дълъгъ периодъ, понеже първо, тѣй, както е направена, тя приема единъ «партизански» колоритъ, което отнема много отъ нейното значение, въ очитъ на гражданитъ, и второ, понеже по-раншнитъ кметства не сж съвсѣмъ чисти отъ сжщитъ грѣхове. Веднжжъ ревизия почната, тя трѣбваше да бжде по възможностъ по-широка и подробна; веднжжъ дѣлата на Общ. Съвѣтъ ставатъ достѣпни на всички граждани, свѣтлината върху тия дѣла трѣбваше да се хвърли по възможностъ по-далечъ: въ това сж заинтересувани не само Плевенскитъ граждани, но и самитъ ония, които бидѣйки невини, ако невини има, сж имали участието или нещастието да ржководятъ сждбитъ на нашия градъ. Но не е този единственъ недостатъкъ на Акта. Той е слабъ и въ това отношение, че неговитъ съставители сж се държали почти изключително на формална почва: тѣ се задоволяватъ да посачатъ известни нередовности въ държението на книгата и да констатиратъ неоправданитъ или неправилно изразходванитъ суми отъ тогози или оногози, безъ да влезътъ по-дълбоко и за всѣки случай да изучатъ до колко самитъ *оправдани* разходи сж *оправдаеми*. Защото, всѣки знае, злоупотрѣбленията, освѣнъ кога сж правени отъ дѣца и безграмотни хора, почти винаги биватъ, «на законно основание». Оправдателни документи се прѣдставятъ отъ всѣки

зотворна, работа която не се *харесва* на бълг. аграристи — политикани, работа която — тѣ водачитъ — рарятъ и бичуватъ напоследъкъ въ своитъ вѣстници. Ако има тукъ-тамъ по селата нѣщо подобно на читалища, то туй свѣтло зазначе всрѣдъ тъмния мракъ е отворено и се крепи отъ единствената енергия и неизчерпаемъ куражъ на нар. учителъ...

Значи, нашия земл. съюзъ *по нищо не си прилича* на Френския земл. съюзъ. *Бъл. земл. съюзъ не е ни икономическа, ни просвѣтителна организация*. Той нѣма ясна опрѣдѣлена икономическа политика за да я иска и налага на българскитъ партии, за да я прикарва въ бълг. парламентъ, за да я насочва срѣщу тенденцитъ на държавата. Той не може да влияе върху економическия битъ на нашата страна. Съ това той не прилича и на Германския земл. съюзъ. *Товага, нѣма се, що прѣдставлява отъ себе си Бъл. Зем. Нар. Съюзъ?*...

— Той е една най-обикновена политическа партия, ще ви отговори всѣки единъ безпристрастенъ наблюдател. И тѣй, покрай десетината наши политич. партии, напоследъкъ се нареди у насъ още една, — *българск. земеделѣческа партия* съ всичкитъ недостатѣци на нашитъ катерийни партизанствующи групи. Макаръ че това ни твърдение — я ясно като бѣлъ денъ, азъ пакъ ще се постарая да го изясна съ чертици изъ живота на тази нова у насъ партия...

Тѣй напримѣръ, селскитъ «з. дружби» прѣзъ настоящата година почти не дѣйствуватъ. Нѣ, тѣ проявяватъ животъ салъ прѣдъ избори за депотати. Ето какъ се оживотворяватъ тѣ: прѣдседателя на «съюза» (на земл. партия) изпраща окржжно до селския прѣлъ на дружбата, въ което окржжно го подсѣща, че приближаватъ избори и че трѣба да се пратятъ въ Нар. Събрание повече «цървули» да защитатъ народнитъ интереси. Прѣдседателя на селск. «друж-

мошеникът, който щом годът отбира от занаята си. И ако една ревизия се придържа строго у този формализъм, тя винаги рискува да остане безплодна. Напримър. Купува се някакъв валяк за набиване улиците, за известна сума, ала ревизорите не сж се посегнали да издирят точно колко тоя валяк струва сам по себе си, и за колко той е бил прѣдаден от мѣстото франсо Плѣвент! До колкото се простират нашите свѣдения от тоя само валяк е имало за известни хора един гешефт от 7 до 9 хиляди лева! Напримѣр прави се някаква улица, калдарѣм или канал. Направата е отдадена на търг: Акта само констатира факта, че при търга сж станали някакви нарушения на закона за публичните търгове, ала ни жбѣ не обѣлва за реалната загуба принесена на града от тия афери.

Но да се задоволим съ Акта, тъй както ни е даден. Колкото и повърхностен, той съдържа данни достатъчни, ако не за да си съставим ясна прѣдстава за материалните щети причинени от въпросните кметства, то поне за да характеризираме тяхните дѣла и да истъкнем поне нѣкои от тяхните начини и приеми на грабеж.

Прѣди всичко, състоянието, въ което сж биле намѣрени книгата на Гр. Общ. Управление. Какъв лирически безпорядък!

Бюджетните упражнения от 1898 г. не приключени. Приходни и разходни книги за 1900 и 1901 г. незаведени. Смѣтки по параграфи за 1901 г. (значи до 21 Април с. год.) не отворени. Отг. м. Юлий 1900 г. нито една трѣбователна вѣдомост не исплатена напълно за да се мине на разход. На мнозина исплатено за известни м-ци и исплатената сума не замината на разход. «Съ това своеобразно дѣйствие по исплатение на заплатите и пр. противно на правилника и закона за град. община, Бирника П. Атанасовъ е поставил въ най-голѣмъ безпорядък счетоводните книги при общ. управление». — Отг. 1900 г. *книга за платежните заповѣди* не е водена, а повечето от платежните заповѣди, издадени прѣз 1900 г. записани на расход, не номировани, не датирани и не подпечатани. *Касова книга* не водена редовно. Между другото, тя не е приключвана всѣки ден, както изисква закона. *Квитанционна книга* още по нередовна. Въносители не сж биле издавани тутакси квитанции. Въ канцеларията на бирника сж биле намѣрени стотина квитанции не дадени на вносителя на приходите. *Партидни книги за приходо-разходите*, не водени редовно. Между многото друго, въ партидната книга за 1900 и 1901 записано само разходите до Юлий 1901, а отг. Юлий 1900 до 21 Април 1901 разходите не записани. «Когато за 1898—1899 г. партидните книги не приключени. за 1900 и 1901 не заведени, чудно е какъ е съста-

венъ бюджета за 1899, 1900 и 1901 г. Приходните и разходни параграфи излиза, че сж фиктивни». *Книга за заемите* не заведена!, а първия заем е направен прѣз 1893 г., и въ 1901 дългът само към Б. Н. Банка е бил отг. 340,000 л. Погашенията и лихвите към Банката не исплатени редовно, за това Банката често е налагала заповѣд върху общинския приход октроа. *Книга за недвижимите имоти на общината* не заведена! Недвижимите имоти, които притежава Пл. Община записани въ една тетрадка отг. нѣколко листа, неподпечатана, непрошнурована и неподписана. *Инвентарна книга*, за движимите имоти на общината, водена не редовно: много предмети се оказали неписани, между които всички инструменти въ инженерното отделение.

Надъ всичко това, *годишните отчети*, които бирниците се задължават да прѣдставятъ съгласно чл. 111 отг. закона за гр. общ.; по приходите и разходите, не прѣдставени за 1897 г. въ Плѣв. Окр. Постоянна Комисия и за годините 1898 и 1899 въ Върховната смѣтна палата. «За гдѣто бирника П. Атанасовъ не е прѣдставилъ главните си отчети за 1897, 1898 и 1899 г. не е приспособенъ към него чл. 59 отг. правилника, нито му е направено напомняние даже отг. общинските кметове, прѣз тия години: Хр. Данаиловъ, Ив. Юрдановъ, Тод. Щирковъ и Т. Цвѣтковъ». — Отг. не прѣдставянието на бюджетните упражнения за тия години може да се сжди въ какво положение е било счетоводството въ Пл. Общ. Управл., какъ сж се събирали приходите и извършвали расходите».

Минаваме към *касовата наличност*. Тя е както слѣдва:

|                                                               |                 |
|---------------------------------------------------------------|-----------------|
| Останало на лице към 1 Януари 1898 г.                         | 52,781.18 ст.   |
| Прихода за 1898 г. споредъ касовата и квитанционна книги      | 271,769.95 »    |
| всичко:                                                       | л. 324,550.13 » |
| Разходвано срѣщу платежни заповѣди прѣз 1898 год.             | 234,653.37 »    |
| Наличностъ към 1 Ян. 1899 г.                                  | 89,907.76 »     |
| Прихода за 1899 споредъ касовата и квитанционна книги         | 233,503.23 »    |
| всичко:                                                       | 323,510.99 »    |
| Разходвано прѣз 1899 г. срѣщу плат. заповѣди                  | 262,404.61 »    |
| Наличностъ към 1 Ян. 1900 г.                                  | 61,006.38 »     |
| Приходъ за 1900 споредъ касовата книги и приходните документи | 144,018.96 »    |
| всичко:                                                       | 205,025.34 »    |
| Разходъ прѣз 1900 срѣщу платежни заповѣди                     | 204,097.08 »    |
| Наличностъ към 1 Ян. 1901 г. л.                               | 928.26 »        |

И така, при сравнително помалъкъ расходъ прѣз 1900 г. наличността въ касата на края на годината е най-малка — никаква. Това се дължи на факта, че приходите прѣз 1900 г. сж биле извънрѣдно малки (144,018.34) т. е. близо наполовина отг. тия за минжлитѣ години. Безъ да допускаме, че приходите за тая година би трѣбвало да се увеличатъ въ

сравнение съ прѣдшествующите двѣ години (271,769.95 и 233,503.23), той би трѣбвало да бжде около 250,000 лева. И твърдѣ е възможно той въ сжщностъ да е билъ такъв. Но официално той е само 144,018.96, което значи че само отг. бюджетното упражнение за 1900 г. най-малко 100 хиляди лева сж потгнали нѣидѣ. Може би частъ отг. тия 100 хиляди л. да е била наистина не събрана, но понеже приходните книги за 1900 г. сж въ най-голѣмъ безпорядък, то не е било възможно на ревизорите да констатира, кои именно приходи не сж биле постгпили: ако е имало такива, тѣ сж окончателно загубени за общината. Обаче ний сме повече наклони да вѣрваме, че всички приходи сж биле постгпили, и че тукъ има единъ богатъ гешефтъ, за прикриванieto, на който съзнателно сж биле турнати всички книжа въ най-голѣмъ безпорядък. Таквотъ изглежда и мнѣнието на Акта, споредъ който: «при събиранieto на разните приходи прѣз 1900 г. е нѣмало никакъв контролъ: натоварените лица съ събиранieto на приходите сж гледали кой повече да събере и ги злоупотрѣби или задържи срѣщу (бждатите си) заплати и да плати нѣщо на своите другари. Това е вършено не само съ общинските приходи, но и съ държавните», както е случая съ А. Г. Топмаковъ. — Това до тука е достатъчно за да характеризира основната и най-сигурната машинация, която е придружавала грабежите на нашите бивши кметства, именно: систематическото и съзнателно руазнебитвание на книгата, за да не остане никаква слѣда отг. прѣстгпленията. По-нататкъ ще се запознаемъ и съ други приеми, твърдѣ характерни, като минемъ къмъ по-конкретните факти.

Ц. de Lière.

До Почитаемата Редакция на вѣстникъ „Нова Струя“ — Плѣвент.

Миналата година въ врѣме на Забуновото «земледѣлческо движение» двама думбази отг. селото ни се възползваха отг. него. Тѣ уловиха рибата въ мжтната вода. Така: направили сж пълномощно, отг. името на някаква си фантастическа дружба, за делегати въ Земл. конгресъ и оидоха да «видятъ София», както се изразяватъ. И видѣха София, ала на чужда смѣтка. Понеже никой не бѣ ги пратилъ, никой не искаше и да имъ плаща пжтните разноски, ала тѣ сж хитри: убѣждаватъ кмета да събере отг. селяните еумата 200 л. (толкова биле нохарчели) на постъ е лесно да стане и той ортакъ. И кмета, въ присжтствието на бирника отг. VI участъкъ — Петровъ, събра повече отг. 200 л. безъ да знаатъ данолагите защо даватъ тѣзи пари. Събраната еума е въ джебовете на «ортаците». Така кмета, Р. Стояновъ, ограби въ присжтствието на държавенъ чиновникъ по-срѣзъ бѣлъ денъ всичките българенски данокплатци, па и тѣзи, които рѣдко имаха пари за солъ.

Искаме наказанието на прѣстгпниците.  
22/II 902 г. с. Българене,  
(Ловченско)

Отг. нѣколко селяни.

окол. земл. дружба» до прѣдседателя на Клуба на Нар. партия въ гр. Плѣвентъ, съ които «почтениятъ» земледѣлски прѣдставителъ и водачъ на «братя земледѣлци» си прѣдлага услугите (разбира се услугите на «братя земледѣлци») за общо работене съ *Народняците* въ изборите. А другото — *отговоръ* на Прѣдсѣд. на клуба на Нар. партия въ Плѣвентъ до сжщия «дѣловодителъ на земл. дружба», съ който отговоръ се приемаше желанието за *компромисъ* и се канеха земледѣлските водачи за обща срѣща, гдѣто окончателно ще се рѣши компромиса. Коментарии сж излишни! Фалиралитѣ партизани отг. другите партии, селските лихвари, какъвто е помѣнати дѣловодителъ, връзъ кирливите си ризи обличатъ още чистата риза на «земледѣлското движение» и ето ги отново съ нова пѣсенъ на старъ гласъ: «изберете ни по-скоричко, братя земледѣлци, ний ще ви оправимъ работите, ний ще ви защитимъ интересите». Изъ тоя отгиканъ отг. другите наши партии пжтъ тропа на едно мѣсто сега и новата бѣлг. земл. партия...

Ние свѣршваме сега безъ да считаме, че сме разгледали въпроса отг. вси страни. Нѣ, — ний само го зачекнахме и поставихме на подбавящото му мѣсто. Бждашето ще покаже дали сме криви или прави за тѣзи си отрицателни мнѣния относително сегашното положение на бѣл. аграрно движение, което въ своето зараждане бѣше най-симпатично.

И тъй, на питанието, което си зададохме съ заглавието на настоящата статия: Изъ кой пжтъ е тргналъ Българск. Земл. Народ. Съюзъ, — ний отговаряме: той е тргналъ и върви изъ пжтъ на най-обикновеното бѣлгарско партизанство.

Кирсановъ.

ба» — въ повечето случаи единственъ членъ на въ дѣйствителностъ несжществуващата дружба, — свиква 10—15 свои сродници и приятели, прочита имъ окръжното, обявява имъ, че въ слѣдния празникъ ще има въ града окол. събрание за опрѣдѣляне «земл. кандидати» и работата се свѣршва. Кандидатите се обявяватъ чрѣзъ вѣстниците, прѣдизборните агитации започватъ, партията т. е. съюза е въ дѣйствие. Избиратъ се 15—20 «земледѣлски нар. прѣдставители, които образуватъ *отдѣлна и самостоятелна аграрна парламентарна група*, която вмѣсто да влияе на общия вървежъ на държавната машина, вмѣсто да резектира управляющите и опозиционни политически групи, съ най-голѣми клатушкания се отдава въ наемъ ту на правителството, ту на опозиция, до гдѣто работата ѝ тргва като оная на орела, рака и шуката, до гдѣто членоветѣ и се скаратъ и разпрѣсхватъ кой къмъ която партия си иска, или къмъ която отг. по-прѣди е прѣнадежалъ... А коя е причината на туй печално явление? Защо «Бѣл. Земл. Нар. Съюзъ» и като партия се явява една недобрѣ организирана, една слаба, да не кажемъ никаква, партия? — Причината на туй е тази, че земл. партия нѣма още строго-опрѣделена програма, не си е изработила сериозни искания, които да се явяватъ като яка връзка, която стѣпнато да държи въ едно здраво и яко цѣло своите прѣдставители. Партия, която има ясна остановено направление, която знае що до иска и какъ да ги иска, която знае защо е извикана отг. живота и чрѣзъ каква борба ще извоюва своите крайни и врѣмenni цѣли, общ. движение — което има забити своите корени дълбоко въ народната душа и сърце, въ народната плътъ и кръвъ, въ народната политико-економическа строктура, — такова движение не му сж необходимо 10—20—50—100 или кой знае какво грамадно число прѣдставители въ камарата за да заявя-

ва при всѣки злобенъ моментъ своето сжществование своята наврѣменностъ и сила. Често пжти е достатъченъ само *единъ прѣдставителъ* отг. туй движение въ народното събрание за да личатъ като *отдѣлна струя* онѣзъ идеи и стремежи, ония искания и реформи, които сж зародени всрѣдъ массата и които иматъ тукъ въ камарата, макаръ за дадено врѣме и единственъ — *свой достоенъ изразителъ и борецъ*!... Достатъчно е само единъ социал. депотатъ напредъ да се знае, че въ нашия парламентъ се застгиватъ и изразяватъ и работническите интереси и идентѣ на бѣл. социална демокрация. Гѣмко противното е при дѣйствието на «Бѣл. земл. парламентарна група»! Макаръ, че тази група броеше повече отг. 20 души прѣдставители, тя не личеше като отдѣлно нѣщо въ Нар. Събрание, тѣ не прокара самостоятелна земл. струя, тѣ мина като че не сжществуваха. А туй бѣше сѣтъмко естествено нѣщо, защото тѣзи 20 души нѣмаха ясно-опрѣделени аграрни цѣли и задачи, нѣмаха своя опрѣделена политическа и економическа програма, защитцаваха и едри и дребни индустрия и земледѣлие, приятелиха и съ демократи и съ консерватори и реформаторствоуещи политикани, а въ сжщностъ прѣкарваха едно политическо набитие, едно сънливо състояние. Дѣ, бѣлг. земл. партия е една лоша партия, защото не знае що иска и какъ да го иска...

Тя има въ основите си тенденция за *сѣловно* селско партизанствуване, тя насѣква селяни срѣщу граждани, прости срѣщу интеллигентни, псува всички партии, а сама е една най-обикновената партия. Тя даже бързо тргна въ пжтъ на уличното партизанство. Нѣкой отг. нейните мѣстни водители — въ стремлението си да станатъ по-скоро депутати — почнаха да не избиратъ срѣдствата. Тѣй напримѣръ при сегашните избори намъ минаха прѣзъ ржката *дѣл официални писма*. Едното отг. *дѣловодителя* на «Плѣв.

